

De kunst van het verdwijnen

Afscheidsrede Hans Bennis
16 december 2016

*vaak heb iets in het leven
waarschijnlijk een noodzaak*

Johan Cruijff

deel 1: over de betekenis van niks

28 november 1978

Jan Koster

Hans den Besten

Het kwantitatieve *er* in komparatief konstrukties

Spektator 1976/1977

ik heb meer boeken
dan jij *er* hebt

2. G.E. Booi. Het modale werkwoord *kunnen*. *Studia Neerlandica* 6, 146-168. In dit artikel worden meer dan twee lezingen van 'Hij kan zwemmen.' behandeld. Ik herinner me hoe op een studiebijeenkomst van de taalkundeleraars van het IvN (UvA) vruchteloos werd gediscussieerd over de door Wim Klooster opgeworpen vraag of het wel juist was om aan *elke* door Geert Booi gepresenteerde "lezing" van "kunnen" een eigen boom te doen beantwoorden.
3. M.K. van Dort-Slijper, W.G. Klooster, J.H.J. Luif. Je weet niet wat je weet. *Moderne taalkunde* voor het eerste leerjaar MAVO, HAVO en VWO. Deel 1. Culemborg, 1975; 92. Dat deze, met pronominale aanduiding zo sterk samenhangende homonymie in een schoolboek terecht kwam moet dunkt me worden toegeschreven aan het feit dat juist met betrekking tot pronomina in hoofd- en bijzinnen de descriptieve voorstellen enigszins definitief zijn geworden (Equi NP Deletie). Maar dat is toeval in zó verre, dat het niet berust op overwegingen die het onderscheid tussen structurele homonymie en buiten de descriptie vallende ambiguïteit regelen.
4. O.a. de geldigheid van intuïtieve oordelen over taal komt aan de orde in: Guus Meyer. Het verschil tussen sukses en geldigheid. *Spektator* 4, 6, 1974-5, 357-371. Een illustratief citaat hieruit: "... de transformationele familie, die z'n ogen schijnt te sluiten voor de zwakke gezondheid van het zorgenkindje, de linguïstische intuïtie." 367. Ik teken nog aan dat in Meyers probleemstelling de geldigheid van voor de TGG relevante intuïties centraal staat (voornamelijk grammatikaliteitsoordelen dus); mij is het veeleer te doen om de geldigheid van in "primitieve termen" uitgedrukte oordelen over taal die de functie van evidenties kunnen hebben waar de theorievorming van uit kan gaan.
5. Omdat me dat in een *Spieringkader* gepermitteerd lijkt, volsta ik met de niet beargumenteerde opmerking dat de uitspraak "Een taal is een eindige verzameling van woorden." een grotere plausibiliteit heeft.
6. Aldus: Sies de Haan. Object en doelstelling in de linguïstiek. *Spektator* 6, 3, 1976-7, 119-136. (speciaal 123.)

Het kwantitatieve *er* in komparatief konstrukties.

HANS BENNIS

De bedoeling van dit artikelje is om met behulp van de door Alied Blom in de volgende squib ontwikkelde ideeën over het kwantitatieve *er*, aan te tonen dat dit *er* in komparatief konstrukties een argument kan opleveren voor een onderliggende Quantifier Phrase in komparatieven, zoals door Bresnan wordt aangenomen. Blom bespreekt het woordje *er* in zinnen als:

- (1) Ik heb er twee
- (2) Ik heb er meer dan jij

Dit *er* onderscheidt zich van een aantal andere vormen van gebruik van *er*:

- (3) Hij zat erop (prepositioneel *er*)
- (4) Wij wandelen er vaak (lokaal *er*)
- (5) Er was niemand (repletief *er*)

heb jij dochters?

ja, ik heb **ER** twee, Anna en Emma

ja, maar jij hebt meer dochters dan ik **ER** heb

krijg jij AOW?

ja, **[GAT]** krijg ik deze maand voor het eerst

ja, ik krijg **[GAT]** deze maand voor het eerst

GAPS AND DUMMIES

Hans Bennis

2 mei 1986

Rob Molenkamp

Ariane van Santen

Sjef Barbiers
Johan Rooryck
Jeroen van de Weijer
(eds.)

Small words in the big picture
Squibs for Hans Bennis

HIL Occasional Papers

2

Holland Institute of Generative Linguistics

augustus

1998

Hans Bennis

oratie, 13 september 2001

deel 2: fantoomtaal

de structuur van het verdwijnen
of
het verdwijnen van de structuur

Taal is relatie tussen vorm (klanken, gebaren, letters) en betekenis

[+vorm, +betekenis] = woord ('kerk')

[+vorm, -betekenis] = dummy ('er')

[-vorm, +betekenis] = gat ('e')

[-vorm, -betekenis] = 'fantomtaal'

ONTBUIGING

[getal] & [geslacht] bij adjectieven / bijvoeglijke naamwoorden

ein **netter** Mann
eine **nette** Frau
ein **nettes** Kind
keine **netten** Kinder
[nominatief]

een **leuke** man
een **leuke** vrouw
een **leuk** kind
leuke kinderen

a **kind** man
a **kind** woman
a **kind** child
kind children

Duits > Scandinavisch > **Nederlands** > Afrikaans > **Engels**

manlijk

vrouwelijk

onzijdig

meervoud

niet-onzijdig

onzijdig

meervoud

onzijdig

rest

geen

geen

4 vormen

>

3 vormen

>

2 vormen

>

2 vormen

>

1 vorm

NIETS ($-\emptyset$) of BIJNA NIETS ($-e$)

de aardige jongen
het aardige meisje
de aardige kinderen

een aardige jongen
een aardig meisje
aardige kinderen

verbuiging is $-\emptyset$ als:

- Adjectief (A) = [onzijdig]+[onbepaald]+[enkelvoud]
- anders: $-e$

Q: wat is het grammaticale systeem?

verbuiging is $-\emptyset$ als: A= [onzijdig]+[onbepaald]+[enkelvoud]

Probleem 1: $-\emptyset$ is niet [onzijdig]

evaluatieve adjectieven:

[$-\text{onzijdig}$]: Chomsky is een beroemd(e) taalkundige

[$-\text{onbepaald}$]: *Chomsky is die beroemd taalkundige

[$-\text{enkelvoud}$]: *Chomsky en Labov zijn beroemd taalkundigen

Chomsky is een groot taalkundige [$\neq > 2$ meter]

Chomsky is een grote taalkundige [? belangrijk]

verbuiging is $-\emptyset$ als: A= [onzijdig]+[onbepaald]+[enkelvoud]

Probleem 2: $-\emptyset$ is niet [onbepaald]

vocatieven

[$-\text{onzijdig}$]: *Mooi vrouw, ga met me mee

[$-\text{onbepaald}$]: Mooi meisje, ga met me mee

[$-\text{enkelvoud}$]: *Mooi meisjes, ga met me mee

verbuiging is $-\emptyset$ als: A= [onzijdig]+[onbepaald]+[enkelvoud]

Probleem 3: $-\emptyset$ is niet [enkelvoud]:

niet-telbare nomina

[$-\text{onzijdig}$]: *Ik drink graag Frans wijn

[$-\text{onbepaald}$]: *Ik houd niet van dat zwaar bier

[$-\text{enkelvoud}$]: Ik drink graag Belgisch bier

verbuiging is *-e* als: A= [onzijdig]+[onbepaald]+[enkelvoud]

Probleem 4: *Foreigner Dutch*

'Vreemdelingen Nederlands'

'Allochtoons', T2

Dat is een *mooi* / *mooie* meisje

gemarkeerd in vergelijking met illegale verbuiging van bijwoord:

Dat is een *heel* / *hele* mooie jongen

ordening op onacceptabiliteit

(Bennis & Hinskens 2014)

	testconstructie	type verschijnsel	type ongrammaticaliteit	score $1 < x < 5$ op slecht vs goed
1	een aardige meisje	[geslacht]	fout / T2	1.11
2	hij heb	[persoon]	fout	1.14
3	hun hebben	[naamval]	fout	1.26
4	z'n eigen	[reflexief]	dialect	1.37
5	het boek wat	[definietheid]	normatief fout	1.55
6	een aantal mensen staan	[getal]	normatief fout	1.84
7	de vrouw waarvan	[geslacht/R]	normatief fout	2.06
8	jij kan	[persoon]	acceptabel fout	2.38
9	een hele mooie jongen	[adv/geslacht]	acceptabel fout	2.55
10	U hebt	[persoon]	acceptabel fout	2.77

Nederlander met migratie-achtergrond

James Kennedy

- *Amerikaan*
- *Nederlandse moeder*
- *verbleef als kind regelmatig in Nederland (een jaar naar school)*
- *Nederlandse vrouw*
- *Nederlandse kinderen*
- *historicus; werkt sinds 2003 in Nederland; hoogleraar aan VU/UvA /Utrecht*
- *schrijft artikelen / boeken in het Nederlands*

- ik denk bijvoorbeeld dat het heel belangrijk is dat je **een soort VERANTWOORDE bestel** hebt
- ik ben inderdaad in **een sterk CHRISTELIJKE gezin** opgevoed
- je bent **ACADEMISCHE werk** aan het doen
- **een klein beetje MENSELIJKE contact**

Het Vermoeden / EO / 23 oktober 2016, geïnterviewed door Marleen Stelling

Grammatica van ver/ontbuiging in de nominale groep

- 1) **lexicale** kenmerken van Nederlandse nomina
[meervoud] broer-**S** vs boer-**EN**
[onzijdig] **HET** boek vs **DE** roman

verarmd minimaal systeem (*ontbuiging*):

- afwezigheid van [meervoud] is afwezigheid van [getal]
- afwezigheid van [onzijdig] is afwezigheid van [geslacht]

- 2) **structurele** eigenschappen verbuiging in nominale groep
- maximaal 1 kenmerk kan worden gerealiseerd (*ontbuiging*)
 - [meervoud] > [onzijdig]
 - een kenmerk maximaal 1x toekennen (*ontbuiging*)
 - toekenning: nomen > (bepaald) lidwoord > adjectief

de realisatie

de = lidwoord

het = onzijdig lidwoord

-e = adjectief

-∅ = onzijdig adjectief

(-∅ = iets en -e = niets)

1 als het kan, 2 is te veel

de aardige meisjes	(meervoud)
het aardige meisje	(onzijdig)
een aardig- \emptyset meisje	(onzijdig)
*de aardig- \emptyset meisje	(onzijdig verkeerd toegekend)
*de aardige meisje	(onzijdig niet toegekend)
*een aardige meisje	(onzijdig niet toegekend)
*aardig- \emptyset meisjes	(onzijdig + meervoud)
*het aardig- \emptyset meisje	(2x onzijdig)

probleem 1 : $\emptyset \neq$ [onzijdig]

evaluatieve adjectieven:

Chomsky is een beroemd taalkundige

alleen nomina van speciaal type, beroep of sociale status:

[**evaluatief**] is lexicaal kenmerk (net als [meervoud] en [onzijdig])

A [**evaluatief**] = \emptyset alleen als er geen bepaald lidwoord is en het nomen niet meervoud en/of onzijdig is

probleem 2: $\emptyset \neq$ [+indefinite]

vocatieven:

Mooi meisje, ga met me mee

onzijdig wordt toegekend aan adjectief als
lidwoord ontbreekt

probleem 3: $\emptyset \neq$ niet enkelvoud

Ik drink graag Belgisch bier

niet-telbare woorden als *bier* zijn niet enkelvoudig, maar wel onzijdig

probleem 4: Foreigner Dutch

Zij is een mooie meisje

als geslacht ([onzijdig]) uit het systeem
verdwijnt, wordt lidwoord *de* en adjectief *-e*

een mooie meisje EN de meisje

conclusie

\emptyset geeft een structurele relatie aan
(en $-e$ het ontbreken van een relatie)

maar die relatie heeft **geen vorm** en **geen betekenis**

Een stadium vlak voor het verdwijnen
(vgl. James Kennedy)

Afrikaans

S.J. du Toit (1897) Taalhervormer / Nationalist

*Die variasie tussen verboë en onverboë
attributiewe adjektiewe word opgehef: die
attributiewe adjektief verbuig altyd met 'n –e.*

die baie **wrede** meisie / seun

'n baie **wrede** meisie / seun

maar ...

die wilde~~e~~ seun

(de wilde jongen)

die groot~~-∅~~ seun

(de grote jongen)

'n wulps~~e~~ meisie

(een wulps meisje)

'n dwaas~~-∅~~ seun

(een dwaze jongen)

niks en bijna niks strijden om de overwinning

uiteindelijk zal niks winnen: Engels

deel 3: over het verdwijnen van onderzoek

*Maatschappelijke vraagstukken,
het is alsof je lucht onderzoekt*

Gerrit Komrij
NRC Handelsblad, 2 oktober 2003

2 okt 2003

GOUDEN WOORDEN

'Het instituut was de vragende en zeurende partij die steeds zei: Zie die sociale problematiek alsjeblieft'

JAN WILLEM DUUVENDAK

Gerrit Komrij

Het Meertens Instituut onderzocht nog wel eens de nasale variabelen in de oogstterminologie ten oosten van Middelharnis, iets kleins en fijns, maar wat onderzocht het Verwey-Jonker Instituut?

Maatschappelijke vraagstukken.

Dat was meteen al te veel hooi op de vork. Het instituut diende dan ook twee monumentale grachtenpanden in Utrecht te betrekken om iedereen te laten geloven dat het niet op drijfzand was gebouwd.

Panden waarin ooit een kredietbank was gevestigd, dus geknipt voor *shock and awe*.

Zo zwaar als het instituut is, zo volatiel zijn de directeuren. Intussen, Jan Willem Duyvendak, ben je alweer weg bij je Utrechtse instituut en ergens in Nederland hoogleraar. Eerder was je bijzonder hoogleraar in Samenlevingsopbouw en elders weer bijzonder hoogleraar in Opbouwwerk. Er schijnen nogal wat van die leerstoelen rond te zwerfen.

Maatschappelijke vraagstukken, het is of je lucht onderzoekt. Lucht omringt ons altijd en overal. Steeds dezelfde en nooit dezelfde lucht. Frisse lucht, oude lucht. Nu waait ze hier, dan verderop.

Zoiets eist continu onderzoek. Zoiets smeekt om luchtbewustwording en om het aanklaarten van luchtproblematiek. Vragen en zeuren noem je het zelf, Duyvendak.

Ik las dezer dagen veel over je mirakelse instituut. Ik had nog nooit gehoord van het Verwey-Jonker Instituut, Makelaars in Maatschappelijke Vraagstukken, en nu be-

grijp ik waarom. Het is een wolkeninstituut, gelegen in het schimmenrijk. Dat instituut van jou weet niet, Duyvendak, wat het zal gaan onderzoeken en stelt daarom, in het belang van het onderzoek, voorstellen tot onderzoek voor. De opdrachtgevers zijn veelkoppig, de onderzoeken hybrisch en de rapporten tweeslachtig. Er wordt veel papier naar binnen gedragen en veel papier naar buiten gedragen. Wat doet het papiervretend monster? Onderzoekt het? Beoordeelt het een onderzoek? Onderzoekt het of een onderzoek wel goed is beoordeeld? Beoordeelt het of een oordeel wel goed is onderzocht?

Niemand die het weet.

't Is een mysterieus instituut. Het bestaat omdat het zelf beweert dat het bestaat. Omdat het vraagt en zeurt.

Als ik goed lees begrijp ik dat jullie constanten tegen vaagheden ruilen. Als ik goed lees begrijp ik ook dat gulle gevers steevast van jullie de kletsboek krijgen die ze graag willen horen. Elk beleid is 'relatief succesvol'. Elk overheidsplan ligt 'redelijk op schema'. Elke bewering van het tegendeel wordt 'niet door feiten gestaafd'.

Meer bot of graat valt er niet aan jullie te ontdekken. 't Is een knap luchtkasteel. Het Meertens Instituut onderzoekt nog wel eens het effect van een ontstoken huig op de uitspraak van Sallandse krachttermen. Maar het Verwey-Jonker Instituut? Welbeschouwd doen jullie met je bedrog niemand kwaad. Toch geloof ik, Duyvendak, dat een reizend circus met als hoofdkanotor een woonwagen op houten wielen mij voor 1,7 miljoen subsidie beter zou vermaaken.

Gerrit Komrij

NRC Handelsblad, 2 oktober 2003

“Het Meertens Instituut onderzocht nog wel eens de nasale variabelen in de oogstterminologie ten oosten van Middelharnis, iets kleins en fijns, maar wat onderzocht het Verweij-Jonker Instituut? **Maatschappelijke vraagstukken.**

....

Maatschappelijke vraagstukken, het is alsof je lucht onderzoekt. Lucht omringt ons altijd en overal. Steeds dezelfde en nooit dezelfde lucht. Frisse lucht, oude lucht. Nu waait ze hier, dan verderop.

...

Het Meertens Instituut onderzoekt nog wel eens het effect van een ontstoken huig op de uitspraak van Sallandse krachttermen. Maar het Verwey-Jonker Instituut?”

Societal Challenges / Horizon 2020

(2014-2020)

European Commission

Societal Challenges	Budget € 29.679.000.000
1. Health, demographic change and wellbeing	€ 7.472.000.000
2. Foodsecurity, sustainable agriculture and forestry, marine maritime and inland water research and the Bioeconomy;	€ 3.851.000.000
3. Secure, clean and efficient energy	€ 5.931.000.000
4. Smart, green and integrated transport	€ 6.339.000.000
5. Climate action, environment resource efficiency and raw materials	€ 3.081.000.000
6. Europe in a changing world - Inclusive innovative and reflective societies	€ 1.309.000.000 (= 4.4% of total budget Societal Challenges)
7. Secure societies – Protecting freedom and security of Europe and its citizens	€ 1.695.000.000

CHALLENGE 6 – CALL 2015:
REFLECTIVE SOCIETIES: CULTURAL HERITAGE
AND EUROPEAN IDENTITIES

Reflective-2-2015:

Emergence and transmission of European cultural heritage and Europeanisation

beschikbaar budget: \pm 5.000.000

= 0.38% van budget voor Societal Challenge 6

= 0.017% van budget voor Societal Challenges

Identity and borders - Linguistic unity and diversity in a changing Europe [werktitel: Language at borders]

Luxemburg:	Peter Gillis, Christoph Purschke
Wenen:	Alexandra Lenz
Potsdam:	Ulrike Demske
Leuven:	Jeroen van Craenenbroeck
Straatsburg:	Dominique Huck, Pascale Erhart
Meertens Instituut:	Hans Bennis , Frans Hinskens

Aanvraag Reflective-2-2015: € 2.400.000

Kosten voorbereiding Language at Borders (LaB)

Kosten projectontwikkeling		
9 senior onderzoekers, 3 weken, a €2500 p/w	67.500	
ondersteuning Universiteit Luxemburg	20.000	
reis/verblijfkosten bijeenkomsten Amsterdam, Wenen, Parijs, Luxemburg 4x8x €2000	64.000	
organisatiekosten bijeenkomsten (secretariaat etc.) 4x €2000	8.000	
totaal projectontwikkeling		€ 159.500
Kosten beoordeling		
reviewers LaB	4000	
vergadering commissie (alleen voor LaB)	1000	
administratie / apparaat / reiskosten (alleen voor LaB)	1000	
totaal beoordeling		€ 6.000
TOTAAL VOORBEREIDING LaB		€ 165.500

kosten/baten Reflective-2-2015

2 van de 147 ingediende projecten zijn gehonoreerd = 1.4%
selectie op basis van 'kwaliteit' (LaB niet toegekend)

- 147 projectaanvragen **ingediend**
kosten: $147 \times \text{€ } 165.500 = \text{€ } 24.328.500$
- 2 projecten **toegekend** voor totaal € 4.800.000
- **verspild:** $145 \times \text{€ } 165.500 = \text{€ } 23.997.500$

verspilling Societal Challenges (1)

Reflective-2-2015 was 0.38% (1/260) van het totale budget voor Challenge 6

verspilling totaal in Challenge 6 is $260 \times \text{€ } 23.997.500 =$

€ 6.239.350.000 [ruim 6.2 miljard]

[= 9x jaarbudget van NWO]

verspilling Societal Challenges (2)

Challenge 6 = 4.4% van budget voor
Horizon 2020 Societal Challenges

Verspilling in Horizon 2020 Societal Challenges
(budget totaal 29.7 miljard Euro)

22.7 x 6.2 miljard = **140 miljard Euro**

(voor 2017 is het totale budget voor OCW 33.8 miljard)

Maar:

Reflective-2-2015 had ongunstige verhouding tussen aantal ingediende projecten en aantal toegewezen projecten (?): -50%

Conclusie

voorzichtige inschatting totale verspilling Societal Challenges Horizon 2020 (2014-2020):

70 miljard Euro

societal challenge nr.1

- onmiddellijk afschaffen van Horizon 2020 programma en geld naar onderzoek
- onderzoekers verbieden om aanvragen in te dienen bij dit soort programma's
- geen bureaus oprichten om wetenschappelijke plannen om te zetten in 'haalbare' aanvragen (1.4%)
- ambtenaren van EC rustig onleesbare rapporten laten schrijven over 'maatschappelijke vraagstukken' (doel: de onderste bureaula)

Angst en control in plaats van vertrouwen

het keurslijf van de Angst

societal challenges (Komrij ‘maatschappelijke vraagstukken’), niet alleen Horizon 2020, maar ook topsectoren, nationale wetenschapsagenda’s, etc. etc.

het instrumentarium van de Angst

‘meten is weten’

deliverables, milestones, key performance indicators, tijdschrift-rankings, project initiation documents, H-indexen, impactfactoren, citatie-indexen, tijdsregistratie, SWOT-analyses etc. etc.

“Er hangen geen touwtjes meer uit de brievenbus”

Jan Terlouw, *De Wereld Draait Door*, 30 november 2016

deel 4: het verdwijnen

Well, this could be the last time
This could be the last time
Maybe the last time
I don't know, oh no, oh no

The Rolling Stones 'The last time', *Out of our Heads*, 1965

Meertens
Instituut
1998 - 2016

september 2016

Meertens Instituut
Humanities Center

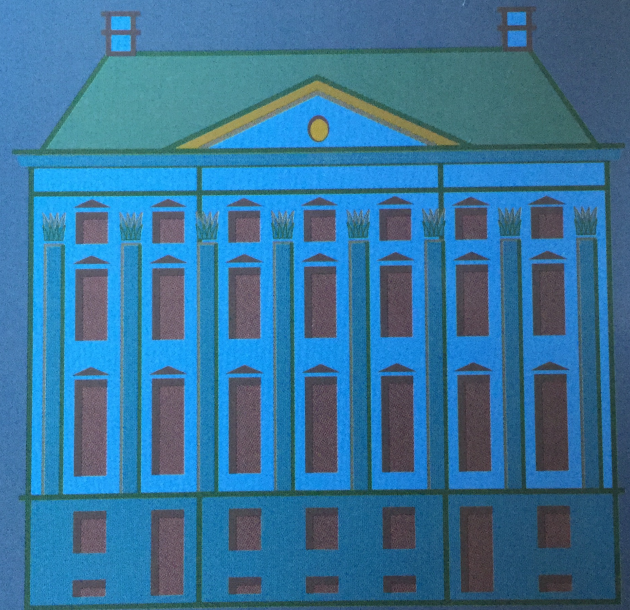

Het Bureau

De gedachte aan zijn afscheid hield hem uit zijn slaap. Waar hij altijd naar had uitgezien als naar een bevrijding, had plotseling iets beangstigends, alsof hij aan de rand van een ravijn stond. Hij verdroeg dat moeilijk van zichzelf en wentelde zich van zijn ene zij op de andere om dat gevoel van dreigend onheil weer kwijt te raken. Toen hij eindelijk insliep, had hij angstaanjagende dromen.

J.J. Voskuil, *Afgang*, Het Bureau 6, pagina 636

J. J. Voskuil
Afgang

Het Bureau 6

Groos, Wim Klooster, Ad Welschen, Jan Stroop, Els Elffers, Marlies Philippa, Annelies Roeleveld, Ron Prins, Simon Dik, Norval Smith, Hans den Besten, Sie Ing Diang, Ben Tervoort, Suzanne Aalberse, Fred Weerman, Coby Arnoldus, Lilian Bakker, Jelke Bloem, Jan Don, Lia van de Gemert, Aafke Hulk, Folkert Kuiken, Marita Mathijssen, Caitlin Meyer, Jose Plug, Bart Siekman, Thomas Vaessens, Arjen Versloot, Frans Blom, Willem Kuiper, Jose Plug, Yolanda Verbeek, Gerard Nijsten, Hotze Mulder, Elske Gerritsen, Sabine Rummens, Roos Numan, Leonie Dudink, Sonja van der Woude-Veldhuizen, Annemiek van Manen, Rixt Polder, Enoch Aboh, Kees Hengeveld, Nancy Adler, Anne Baker, Trude Schermer, Henkjan Honing, Joep Leerssen, Martin Stokhof, Jeroen Groenendijk, Ad de Jong, James Kennedy, Harm Nijboer, Marleen Rensen, Jan de Vries, Dymph van den Boom, Edward de Haan, Maarten de Rijke, Jim Reekers, Paul Klint, Maria Heijne, Melanie Peters, Peter Doorn, Lex Heerma van Voss, Henk Wals, Wichert ten Have, Leo van Wissen, Paul Emmelkamp, Pedro Crous, Hanno Brand, Gert Oostindie, Serge Dumoulin, Louise Vet, Pieter Roelfsema, Alexander van Oudenaarden, Jose van Dijck, Mieke Zaanen, Maarten Prak, Ellen van Wolde, Ben Feringa, Marc Groenhuijsen, Philip Scheltens, Theo Mulder, Hans Clevers, Frits van Oostrom, Robbert Dijkgraaf, Wiljan van den Akker, Riet Schenkeveld, Wim Blockmans, Eddy Grootes, Chris Moen, Peter van 't Klooster, Melle de Vries, Arthur Jansen, Jindra Kessener, Koen Hilberdink, Hugo van Bergen, Erik van de Linde, Yvonne Ritzen, Pien Meijman, Remon Damman, Enno Zwaagman, Nicole Christophe, Sjors Dekkers, Alex Tromp, Joop van der Meulen, Tine Sierink, Arjan Koek, Marjorie van der Kruijs, Sytze Funcke, Bart Engelen, Godelieve van Miert, Sylvia Grigoleit, Marja van der Putten, Dirk de Hen, Aldo van der Graaf, Gerard van Veen, Arie Korbijn, Jack Spaapen, Corrien Blom, Henry Duindam, Ron Edel, Rik Janssen, Menno Nonhebel, Marjoleine Cornelissen, Afelonne Doek, Monique Kruihof, Aukje Lettinga, Kees Mandemakers, Leo Lucassen, Jaap Kloosterman, Yildiz van den Akker, Astrid Verburg, Jos Tjalsma, Dyk, Siebren, Eric Hoekstra, Willem Visser, Hans van de Velde, Reinier Salverda, Roland vd Neut, Henk Harmsen, William Arink, Sally Wyatt, Philip van der Heijden, Puck Huitsing, Andrea Scharnhorst, Dirk Roorda, Marjan Schwegman, Hans Blom, Henk Schulte Nordholt, Heiko Tjalsma, Tanja Buijs, Tim Sterel, Marianne Stolk, Kirsten Staas, Chee Wen Jang, Joop Hulst, Peter Wurtz, Nienke Meuleman, John Nerbonne, Alexandra Lenz, Liliane Haegeman, Marc Jacobs, Roeland van Hout, Andreas Witt, Valdimar Hafstein, Regina Bendix, Willem Frijhoff, Johan Taldeman, Dirk Geeraerts, Pieter Muysken, Henk Driessen, Heidi Dahles, Hester Dibbits, Carla Wijers, Jan Berns, Annehouk de Jong, Reina Boerrigter, Ton Goeman, Ton Dekker, Han Voskuil, Dick Blok, Jaap van Marle, Jaap de Rooij, Louis Grijp, Marjolein Efting Dijkstra, Doreen Gerritzen, John Helsloot, Geke vd Kamp, Harry Scholtmeijer, Alies MacLean, Margreet vd Ham, Margreet Onrust, Inger Leemans, Piek Vossen, Michel ter Hark, Leo Wetzels, Johan Koppenol, Niels Lambalk, Gerrit Bloothoofd, Norbert Corver, Koen Sebregts, Jan Odijk, Mario van Koppen, Martin Everaert, Frank Wijnen, Els Stronks, Ted Sanders, Keimpe Algra, Franciska de Jong, Jan Luitzen, Zanden, Sjoon, Nooten, Tom, Toine Pijpers, Peter van den Hooff, Heidi Klockmann, Frans Wiering, Remco Veltkamp, Bart Besamusca, Wijnand Mijnhardt, Dieuwke van der Boel, Enne Wenzel, Jacobus Nort, Marco Spruit, Henriette de Swart, Joost Zwarts, Birgit Meyer, Eric Reuland, Peter Coopmans, Henk Verkuyl, Henk Schultink, Teun Hoekstra, Harry van der Horst, Chris Groen, Jan van der Vliet, Jan de Vries, Harry Scholten, Piet Paardekooper, Mani Kummer, Vincent van Heuven, Cees Fasseur, Lisa Cheng, Ronny Boogaard, Andre Bouw, Brian Blame, Johan Booy, Kurt de Belder, Maarten Mous, Wim van Anrooij, Ingrid Tiekens, Arie Verhagen, Ton van Haften, Marijke van der Wal, Karla Bontje, Huis Hulshof, Niels Scher, Roberta D'Alessandra, Paul Wouters, Ariane van Santen, Camiel Hamans, Jenny Doetjes, Claartje Levelt, Myra Arends, Josien Lalleman, Jenny Audring, Colin Ewen, Paz Gonzalez, Jaap de Jong, Rynt Sybesma, Erik Schoorlemmer, Aniko Liptak, Simon van de Kerke, Rob Goedemans, Berend Hoff, Bert Botma, Chris Reintges, Karin Robbers, Jeroen van de Weijer, Bettelou Los, Petra Sleeman, Ton Anbeek, Rolf Bremmer, Eep Francken, Ton Harmsen, Korrie Korevaart, Nina Leigh, Olf Praamstra, Mineke Schipper, Erik-Jan Zurcher, Cor van Bree, Tamar Israel, Toine Braet, Carlos Gussenhoven, Helen de Hoop, Antal van den Bosch, Lou Boves, Erwin Komen, Henk van den Heuvel, Onno Crasborn, Toon Hagen, Ans van Kemenade, Suzan Verberne, Stef Grondelaers, Sander Lestrade, Maarten van de Toorn, Paula Fikkert, Anneke Neijjt-Kappen, Charles Caspers, Wilbert Spooren, Joep Kruijsen, Johan Oosterman, Eric Venbrux, Arjen de Vries, Natalia Grygierczyk, Mirjam Ernestus, Olaf Koeneman, Marika Lekakou, Walter Haeseryn, Ad Foolen, Margit Rem, Ger de Haan, Gosse Bouma, Jan Wouter Zwart, Jan Koster, Mark de Vries, Gertjan van Noord, Frans Zwarts, Jack Hoeksema, Petra Hendriks, Gerry Wakker, Mary Kemperink, Bart Ramakers, Roelien Bastiaanse, Alice ter Meulen, Paul Post, Jaap Van den Herik, Mariet Theune, Fons Maes, Eric Postma, Jos Swanenberg, Guus Extra, Ad Backus, Sjaak Kroon, Martin Reynaert, Frieda Steurs, Carole Tiberius, Frank Landsbergen, Roderik Dernison, Jan Theo Bakker, Tanneke Schoonheim, Katrien Depuydt, Arjan van Hessen, Sebastian Drude, Arwin van der Zwan, Erica Renckens, Jolien Scholten, Dieter Van Uytvanck, Steven Krauwer, Hetty Winkel, Koenraad De Smedt, Anko Wiegel, Alice Dijkstra, Janneke van Kersen, Cas Maessen, Annemarie Bos, Rosemarie van Veen, Mark Kas, Jan Nap, Geert Joris, Folkert de Vriend, Griet Depoorter, Kevin De Coninck, Karlijn Waterman, Elisabeth d'Halleweijn, Johan Van Hoorde, Hildelies Balk, Bas Savenije, Wim van Drimmelen, Steven Claeysens, Cees Klapwijk, Paul Doorenbosch, Lily Knibbeler, Marens Engelhard, Johan Oomen, Kelly Mostert, Jan Muller, Jan van 't Hof, Eva Stegmeijer, Ysbrand Hummelen, Jos Bazelmans, Dirk Houtgraaf, Tjeerd de Boer, Marjan Hammersma, Albert van der Zeijden, Ineke Strouken, Marco de Niet, Wilbert Helmus, Bas Cordewener, Marcel den Dikken, Jarich Hoekstra, Bjorn Kohnlein, Matthias Hüning, Durk Gorter, Gunther De Vogelaer, Peter Auer, Hedde Zeijlstra, Hans Beelen, Jan Pekelder, Tonjes Veenstra, Hilda Koopman, Geert Booij, Frits Beukema, Bieke vd Korst, Liesbeth Koenen, Rik Smits, Saskia Gieling, Arjan van Westen, Wilco Hazeleger, Stef Scagliola, Jan Blommaart, Jan Nooitgedagt, Patrick Aerts, Paul Trilsbeek, Rene van Stipriaan, Marti Huetink, Paul Vetter, Maaik Verrips, Karlijn Helsloot, Monica Soeting, Rob Boonzajer, Saskia de Vries, John MacKenzie Owen, Ewoud Sanders, Paul Rutten, Wilbert Heeringa, Leo Plugge, Fopke Klok, Stephen Levinson, Jaap van 't Hek, Lieke van Oss, Renske en Bob de Hon, Flip en Marinus van Dijk, Bea Visser en Detlef, Niels van Tent, Jose Birker, Paul Birker, Veronique De Tier, Frank Van Eynde, Ineke Schuurman, Walter Daelemans, Jacques Van Keymeulen, Timothy Coleman, Gert De Sutter, Pauline Van Daele, Jeroen van Craenenbroeck, Peter Spyns, Johan De Caluwe, Georges de Schutter, Godelieve Laureys, Willy Vandeweghe, Joop van der Horst, Frank Willaert, Mike Kestemont, Liesbeth Augustinus, Fieke Van der Gucht, Guido Van den Wyngaerd, Dany Jaspers, Luk Draye, Magda Devos, Willy van Langendonck, Reinhild Vandekerckhove, Koen Jaspaert, Martin Salzmann, Theresa Biberauer, Gerhard Van Huyssteen, Wannie Carstens, Justus Roux, Peter Wittenburg, Henk van

taal:
unie